

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1863

De S. Salvio Conf. Episcopo Ambianensi In Gallia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72708)

bant, quædam vero accipiebant viros et pudice conversabantur: quædam etiam modis omnibus mundum relinquentes, singularem vitam ducebant. Nullus tamen scivit usque ad ejus dormitionem, quod ipsius admonitione et oratione impudicæ mulierculæ a fornicatione cessarent.

*Cæditur
alapam.*

¶ Unde quodam die exeunte eo a prima talium mulierum diliculo, obviat ei quidam homo immundus, intrans ad fornicandum cum ea: et cum vidisset S. Vitalium ex ea egredientem, dedit ei alapam in faciem, dicens ad eum: Usquequo pessime illusor Christi non emendas te ab his nequitiis tuis? Qui dixit ad eum: Crede mihi, accipies alapam a me humili, ut tota Alexandria colligatur ad clamores tuos. Nondum brevi tempore transacto, dormivit cum pace in cellula sua S. Vitalius, nemine sciente omnino. Habebat enim valde pusillam cellulam super locum qui dicitur *k* Porta solis. Unde et plerumque, cum collecta celebraretur juxta cellulam ejus in ecclesia *l* Metræ, convenientes quædam muliercularum harum, ad alterutras dicebant: Eamus, eamus: iterum Abbas Vitalius collectam habet. Et venientibus eis, curabat eas.

Moritur.

k

l

*Percussor
possessus a
diabolo, ejus
meritis tibe-
ratur.*

6 Igitur dormiente eo, ut prædictum est, in propria cellula, et nullo sciente, mox quidam demon tamquam Æthiops deformis adstat ei qui dederat alapam Abbati Vitalio, et dat ei alapam, dicens: Suscipe alapam, quam misit tibi Abbas Vitalius. Et cadens, statim cœpit spumare. Congregata est igitur secundum prophetiam Vitalii pæne tota Alexandria in violentiam, quam patiebatur a dæmone; et maxime quia sonitum datæ ei alapæ audierunt quidam, quasi ad unius jactum sagittæ. Post aliquantes vero horas in mentem rediens is qui patiebatur, scidit vestimenta pectoris sui, et cucurrit ad cellulam, clamans et dicens: Culpam feci tibi, serve Dei Vitali, misereere mei. Cucurrerunt vero cum eo omnes audientes. Cum pervenisset ad cellulam Sancti, exiit iterum dæmonium, jactans eum omnibus adspicientibus. Et cum ingrederentur intro hi qui cum eo cucurrerunt, invenerunt Sanctum stantem in geniculis suis, et orantem, et animam Domino tradentem, et in pavimento scripturam hujusmodi: Viri Alexandrini, nolite ante tempus aliquid judicare, quoadusque veniat Dominus. Confitebatur vero et homo qui a dæmonio vexabatur, quod Sancto fecerat, et quod dixerat Sanctus ei. Recitata sunt ergo Beatissimo Joanni Patri-

archæ omnia, quæ circa S. Vitalium acta sunt: et descendens cum Clero, venit ad corpus S. Vitalii: et cum vidisset superscriptionem, dixit: Vere hanc humilis Joannes per Deum evasit, nam alapam, quam accepit qui patitur, ego acciperem.

*EX VITA
S. JOAN.
ELEEM.*

7 Tunc itaque omnes fornicariæ, et quæ abrenuntiaverunt ex eis, et viros susceperant, cum cereis et lampadibus præibant eum flentes et dicentes: Perdidimus salutem nostram et doctrinam. Enarrabant enim jam conversationem ejus omnibus; et quoniam non propter turpem rem ad nos intrabat: et quia numquam aliquando vidimus eum super latus dormientem, aut unam ex nobis tenentem manu sua. Et reprehendentibus eas quibusdam, et dicentibus: Quare hæc non omnibus dicebatis, sed scandalizabatur in eo tota civitas? enarrabant jam capitulum, quod circa eam gestum est, quæ a dæmonio vexationem sustinuit, et quia hoc timentes tacebamus. Sepulto ergo eo in multo honore, permansit is qui ab eo correctus et sanus factus est, faciens memoriam ejus. Postmodum autem et renuntiavit seculo, ingressus monasterium Abbatis Seridonis in Gaza, et suscepit cellulam Abbatis Vitalii secundum fidem, et in ea permansit usque ad mortem suam. Et sanctissimus Patriarcha multas gratias egit Deo, quia non permisit eum peccare in servum suum Vitalium. Multi autem multum ex tunc in Alexandria profuerunt sibi, et hospitio recipiebant monachos; et monebantur, ut non condemnaretur aliquis ab eis, sicut evenerat.

*Ad Vitalii fu-
nus concur-
sus.*

*Percussor fit
monachus.*

8 Fecit autem et sanitates post mortem honorabile nomen S. Vitalii per divinam gratiam: cujus orationibus det nobis Dominus bonam conversationem, et misericordiam in die, quando manifestabit abscondita hominum, et nuda faciet consilia cordium.

*Vitalii mira-
cula.*

a Erat id monasterium Gazæ, ut infra dicitur. Seridonis hujus nomen non reperimus in sacris tabulis. *Meaphrastes* magnum Seridonem vocat. *b* *Metaphr.* duodecim obolos. *c* *Injurandum, ut habet Metaphr.* *d* *Addit Metaphr.* neque monachorum honorabilis habitus probro afficiatur. *e* *De horum officio Rosweydis in Onomastico, et nos alibi.* *f* *Expressius Metaphr.* Sed ille, ut qui a Deo dicerat, quali virtute esset senex, minime attendebat, etc. *g* *Narratur hoc a Sozomeno lib. 1, c. 16, aliquanto majori quam hic emphasi, atque a Theodoro lib. 1, cap. 11.* *h* *Rosweydis hic legit et edidit, secunda mendose.* *i* *Quomodo id verum est, cum dicat Theodoretus Constantinum jurejurando testatum, se ne verum quidem in illis scriptis legisset? At fortassis Leontius accipiendus est ad accusationibus viva voce factis antequam scripta exhiberentur.* *k* *Ita et Metaphrastes a Surio editus. At ms. Græca duo, quibus usissimus habenti ἐπίσκοπος, pro ἀπίσκοπος.* *l* *Colitur S. Metrus, sive Metranus, 31 Janu.*

DE S. SALVIO CONF. EPISCOPO AMBIANENSI IN GALLIA.

*CIRCITER
AN. CHRIS.
DCXV.
XI JANUARI.
S. Salvius,
colitur 11
Jan. 28 et 29
Octob.*

Tres in Gallia celebres publica veneratione Salvii Episcopi sunt: primus Albigensis, qui 10 Septembris colitur; alter Ambianensis, qui 11 Januarii; tertius Engolismensis Martyr, qui 26 Junii. Hos sæpe confundunt auctores, ut mox dicemus. Ambianensem hoc die referunt *Martyrologium Romanum, Galesini, Maurolycus, Hugo Menardus, Carthusiani, Colonien. in Addit. ad Usuardum, Andreas Saussaius cum insigni elogio, Autbertus Miræus in Fastis Belgicis, Claudius Robertus in Gallia Christiana tradit eum 29 Octobr. colit, quo die eum rursus refert Saussaius in supplemento Martyrologii Gallicani. At 28 Octobris obiisse in vita traditur, quo die ms. Martyrologium Centulense: Ambianis depositio B. Salvii Episcopi et Confessoris. et ms. Florarium: Ipso die S. Silvii, alias Salvii, Episcopi et Confessoris. Hic a primævo juventutis flore studiis divinis deditus fuit, et moribus ornatus, ac in omni sanctitate perfectus.*

An Martyr.

2 XI Januarii hæc de eo habentur in *Martyrologio Romano: Ambianis S. Salvii Episcopi et Martyris. Nullum alibi vestigium est, unde conjiçi possit eum martyrio esse coronatum. Addit in Notatione Baronius: Alii Salvinum appellat. Hunc Sigebertus in Chronico*

Salvum pro Salvio dicit, occisumque tradit anno 33, Caroli Magni Imperatoris anno Domini 801. De eo Petrus in catalogo lib. 2, cap. 65. In tabulis Episcoporum Ambianensium ponitur Salvius quinto loco, ut constat ex Demochare, qui eas descripsit. Confundunt hunc nonnulli cum Salvio Episcopo Albigensi, qui sub Chilperico Francorum Rege doctrina claruit et sanctitate, de quo Gregorius Turonensis lib. 3, cap. 44. Hæc Baronius. Sed quædam discutienda sunt. Demochare, Democharem secutus est Baronius, qui plura peccat, dum ita scribit: S. Salvius, seu Salvinus, tempore Chilperici Regis Francorum, de quo scribit Mejerus anno 801, inventum Valentianis a Carolo Rege corpus Divi Salvii Martyris Christi ac Ambianorum Episcopi. Refert Volaterranus hunc Præsulum Chilperico Francorum Regi Ariana impietate infecto restitisse. Cui consonat Petrus de Natalibus in catalogo SS. cap. 65, l. 2, et Sigebertus an. 801. Hæc ille; et quidem quæ ex Mejero affert, ipsa sunt Mejeri verba.

*Perperam de
eo scripta, a
Baronio.*

Demochare,

Jac. Mejero,

3 At Sigebertus perperam citatur; agit enim de S. Salvio Engolismensi ad an. Christi 801, regni Caroli Magni 33, his verbis: S. Salvius Episcopus veniens ab Aquitania ad fiscum Valentianas, a Winigardo, filio

AUCTORE
FRANCO
ANONYMO,
EX MSS.

detenus militare cupiens, monasterium, quod ipse in honore sanctæ Dei genitricis perpetuæque Virginis Mariæ almiq; Principis Apostolorum Petri construxerat; quod non solum rebus, verum etiam honoribus secularibus nobilitaverat, hilari animo, pro æternæ remunerationis mercede, expetiit, atque illic stricte et devotissime jejuniis et orationibus Deo vacans, antiquum hostem quotidie vincere cupiens, et ad cælorum agmina fixis firmiter gressibus scandere cupiens, ibi etiam Deo largiente multorum animas lucrari non distulit: *b* sed ad Domini gregem fideliter reportare studuit.

c 3 Intellexit namque famulus Dei divino fultus lumine, in paupertate atque egestate cum timore et amore Dei potius seipsum Domino commendare, quam in hujus seculi sperare divitiis, quæ mergunt homines in interitum et damnationem justæ perditionis. Denique regulari habitu indutus, et a Fratribus ibidem Deo militantibus benigne institutus, cum omni subjectione atque obedientia diu est conversatus. Hic præterea cum virtutibus polleret inclytis, et ab eisdem Fratribus honorifice esset detentus: contigit valida ægritudine depressum sui obisse Abbatem monasterii. In cujus quidem vice a Fratribus coactus officium alendi ejusdem gregis suscepit. Acceptumque cum omni reverentia et humilitate injunctum negotium, semotus ab eis secretam sibi diligenter perquirens cellulam, favores fugiens humanos, et in ea valedicens Fratribus, nimia egestate atque abstinentia reclusus, pellem corporis pariter et vigorem mutavit. Cum ergo illic gravi afflictione corporis moraretur, et indesinenter melodiis hymnorum ac psalmodiarum Deo psalleret, illud plerumque corde revolvebat, melius illic occulte inter monachos esse, quam nomen atque honorem habere prædicti ponderis in populo.

4 Diu igitur in eadem cellula degens, sed secretiorem postea inquirens, et in ea graviore afflictione corporis reclusus omnibus seipsum pro obsequio caritatis, in eahilariter studuit præsentare: videlicet ut si quis domesticus vel extraneus caussa visitationis ad eum venisset, orationis gratiam ei impenderet, et eulogias gratanter tribueret: qui frequenter Domino largiente infirmis præstitit corporis sanitatem; et pro transgressoribus Dominum veniam postulabat, ut viam veritatis agnosceret, et a pravis seductoriis atque operibus omnino fugerent. Cunctis itaque seipsum in exemplum demonstrans, ore quidem quod docuit, operibus fideliter adimplevit.

a Hinc liquet auctorem Francum fuisse.
b Du Chesne, et ad Regem.
c Sequentia usque ad m. 8, habentur in 3 mss. et Doubletio, absint apud Du Chesne. Sane eadem a S. Gregorio Turonensi lib. 7, cap. A narrantur, ut suspicari liceat cum Menardo, ex similitudine nominis quod Albigenis Salvio contigerat, Ambianensi tributum.

CAPUT II.

Extasis, et quæ in ea visa.

*A*grotat. Quodam autem tempore febre nimia percussus, agrotus jacebat in lectulo: et ecce subito ingenti lumine cellula, in qua jacebat, resplenduit; suavissimoque odore redoluit, ac decussa valde resonuit. Sed ille siquidem oculis in cælum intensus, manibusque extensis, corde et ore Deum laudans, spiritum Salvatoris Domino feliciter reddidit. Audientes itaque monachi, omnisque plebs fidelis ejusdem monasterii, de transitu hujus sanctissimi viri; glomerati in unum pariter concurrentes, more solito defunctorum exequias præparaverunt, et corpus ejus diligenter, et cum omni reverentia in ecclesiam detulerunt, cum hymnis et canticis, atque custodibus lacrymabiliter commendaverunt.

Redit ad vitam. 6 Mane autem facto, fortiter feretrum discussum est, in quo corpus ipsius locatum fuerat, et corpus

movere se cœpit: et quasi de gravi somno excitatus apertisque oculis, et manibus in cælum extensis, de loculo quamtoque surrexit, ac voce flebili fortiter clamans, ait: O Domine misericordissime et piissime Deus, quare hoc fecisti? Cur me in hunc mundum tenebrosam, et nimia repletum fœditate revocasti? Melius quidem mihi esset in tuo assistere conspectu tuamque contemplari inenarrabilem gloriam, et Angelorum audire concinentium super astra cæli cantica; quam in istius mundi redire miserias atque ærumnas, quæ in perditionem trahunt omnes, qui eum sequuntur et diligunt. Stupentes vero graviter, qui circa illum aderant, de hoc inaudito atque horribili facto, propius accedentes, et cum summa diligentia humiliter interrogantes, dixerunt: Quid est hoc, dulcissime Pater? et propter quid tale hoc est factum, quod nullus nostrum unquam audivit et vidit? Respondit: Vocatus fui a Domino, et illic deductus ubi vidi gloriam Dei Angelorumque concinentium choros, ac immensam multitudinem Sanctorum circumstantium; qui Dominum uno ore confitentes sunt atque laudantes: ubi est gloria indeficiens, lux inenarrabilis, odor ingens, pax perpetua, suavitas a animi mirabilis: et ubi Dei aspectus saturitas est Angelorum, omniumque Sanctorum: in quo etiam salus omnium et redemptio animarum: cui est honor et gloria indeficiens per infinita seculorum secula. Et cum respondissent omnes, Amen, dixit: Ecce, Fratres mei dilectissimi, sicut cernitis, postquam a conspectu Dei reductus, feretro haectenus quievi, de quo incolumis, et absque ullo dolore corporis surrexi, coram vobis sanus assistens, quod nullo modo ambirem, si voluntas Dei non esset; nolui enim in hunc redire mundum amplius ærumnosum et omni iniquitate plenum, quia est interitus peccatorum et damnatio impiorum. Enimvero, ut verum fatear, voce divina meis dictum est comitibus: Revertatur hic in seculo, quoniam necessarius est Ecclesiis nostris. Vox enim audiebatur, qui vero loquebatur, cerni non poterat; ad cujus vocem prostratus cum fletu dicebam: Heu, heu Domine, cur mihi hæc ostendisti, si ab his inenarrabilibus frustrandus eram? Væ mihi, quia me hodie ejicias a facie tua, ut revertar ad seculum fragile, ut ultra huc redire non valeam. Ne, quæso, Domine, auferas misericordiam tuam a me: sed deprecor, ut permittas me hic habitare, ne illic decidens peream. Ad quod vox, quæ loquebatur, dixit mihi: Vade in pace: ego enim sum custos tuus, donec reducam te in hunc locum. Tunc relictus a comitibus meis, et ecce vestris sum sacris restitutus ministeriis.

7 Cumque ad eos hæc, et his similia loqueretur, stupentibus cunctis et admirantibus, cœpit iterum Sanctus Dei cum lacrymosis singultibus, dicere: Denuntio vobis transitum beatæ memoriæ Domini Honorati Ambianicæ Cathedralis Antistitis: qui inter cetera bonitatis suæ insignia, dum corpus Domini sacraret in terris, manum illius *b* meruit videre in cælis. In cujus obsequio vidi choros psallentium, Angelorumque agmina cum Sanctorum turmis canentium, qui eum perducunt in cælestem Hierusalem.

a al. omnium.
b al. merui. Menardus: qui (Honoratus) dicitur vidisse Christi manum in cælis, dum corpus ejus consecraret in terris. *Historia inventionis S. Firmiani Martyris*: Is (Honoratus) dum sacrum corpus Christi super altare Beate Mariæ semper virginis consecraret, palmam Domini meruit conspiciere, et vice sua mysterium sacre consecrationis perficere: qui repletus Spiritu sancto, alacri corde de mensa sacrificium manu Salvatoris consecratum accipiens, atque summa cum devotione sumens, ab omni inquinamento carnis ac spiritus postmodum mansit illæsus. *Alia ejusdem inventionis historia*: Qui et pro sorte Sacerdotii et pronominiis qualitate dictus est Honoratus: qui palmam Domini Redemptoris suis oculis visibiliter vidit, et pro ejus brachio manus Domini in suis conspectibus globo igneo cælitus in sacrosancto altario sacrificium consecravit.

Cur jussus sit redire ad vitam.
Carli gaudia.
Promittitur et Dei protectio.
Indicat mortem S. Honorati Episcopi.

AUCTORE
FRANCO
ANONYMO,
EX MSS.

CAPUT III.

Episcopatus, virtutes, miracula.

Eodemque tempore Teudericus gloriosus Rex Francorum monarchiam regiae potestatis exercebat: qui audiens Sanctum migrasse Honoratum Episcopum a seculo, Legatos suos direxit ad urbem Ambianicam, Sanctum scilicet a Hautcarium Noviomensis Ecclesiae Pontificem, intimans urbanis, ut dignum Deo sibi saluiferum eligerent Episcopum. Unde alacres effecti, et praenimia exultatione gavisi, Deo immensas terratenus reddentes gratias, quod suam dignaretur visitare plebem; ac per hoc omnes Ecclesiastici viri triduanum indixerunt jejunium, quatenus divina gratia ostendere dignaretur, quis eorum vocaretur Episcopus. Triduo namque peracto jejunio, divino merere responso audire: Salvium a me sciatis electum, et vobis Antistitem datum.

9 Quocirca omnes pene in unum globati ad cellulam, in qua vir Domini B. Salvius latitabat, convenientes, humili devotione, ac prece supplicii deprecantes, dicebant: Ad tuam paternitatem venimus, Domine, jam ex itinere fatigati. Hos tuos exiguos ne despicias servulos, quia es a Deo electus, et nobis feliciter datus. Quod vir sanctus renuit, dicens, se indignum esse Praesulari dignitate. Violentia ergo adventium sua abstractus a cellula, caelestique est electione dignitatem sortitus Pontificalem. Erat quippe vultu decorus, arte et eloquentia facundus, castitate pudicus, moribus ornatus, in consilio providus, omni caelesti dignitate perfectus, et a primaevo juventutis flore, divinis studiis deditus, gloriam et blandimenta hujus seculi despiciebat; et in divini cultus officio maximo amore assidue inardescerebat. Fuit quidem electus a plebe Ambianensium, et a Deo donatus in sede Sacerdotum: fuit vocatus a populo in ordine magistratus, et coronatus a Deo in honore Apostolatus. Erat autem astutus ut serpens, et simplex ut columba.

10 Totum regnum Francorum Teudericus Rex suo consilio ordinabat, et barbaras nationes fervido gladio ejus consultu suae potestati subjugabat. Is autem venerabilis Praesul Salvius pabulo sanctae praedicationis corda populorum assidua perfectione reficiebat, et ad pascua aeternae refectionis invitabat Ecclesiam denique, quae necdum in loco erat, digno opere construxit, et in Principis Apostolorum B. Petri honorem, nec non et Doctoris gentium S. Pauli reverenter beavit.

11 Postmodum vero ignorantibus populis, ubi corpus almi Martyris Christi Firmini requiesceret, Spiritus sancti gratia edoctus perrexit ad locum, ubi Martyr Christi quiescebat, erigensque oculos ad caelum, vidit quasi radium solis ab arce praecelsi throni exire, et in eo loco, in quo S. Firminus requiescebat, inenarrabili terrore fulgere. Qui mox immensas divinae misericordiae referens gratias, cum magna reverentia coepit fodere, ac sepulcrum almi martyris aperire. Odor quoque suavitatis illico tantus excreverat, quasi illic omnia genera pigmentorum contunderentur et aromatum, et ager virens amenitate diversorum florum adesset. Cumque elevassent eum a sepulchro; et iter carperent deferentes populi sanctum Martyrem ad urbem; obviam plurimae occurrentes catervae sternebant vestimenta sua in via, et voce magna clamabant: Osanna in excelsis, benedictus qui venit in nomine Domini. Quem in ecclesia, quam ipse beatissimus Praesul Salvius construxerat, in crypta orientali in honore ejusdem Martyris miro opere insignita collocavit, et digno cum honore tumulavit, insuperque sepulcrum ejus auro gemmisque nobiliter decoravit. Sed et Sanctos Dei c Firminum Episcopum et Confessorem;

d Aceum quoque et Aceolum Martyres Christi, in crypta orientali reverenter condidit, et decenter exornavit.

12 Nam et homines utriusque sexus, quos Mumolus quondam Patricius capta civitate, murisque ejus dirutis captivaverat, et Hispanis miserat; Theudericus Rex inclytus, cum omni eorum facultate illi reddidit, et suae eos civitati restituit: et quam pene inhabitabilem reperit, divina suffragante gratia, ad meliorem reparavit statum. Res siquidem, quas regio dono acquisierat, quasque Nobiliores regni ob caelesti patrie amorem largiti fuerant, omnesque regia auctoritate conscriptas, et privilegio insignitas Romano, suae perpetualiter habendas contulit Ecclesiae.

13 Quodam vero tempore, dum suam peragraret visitationis gratia dioecesim, caecus quidam a parentibus est ei oblatus, et Crucis signaculo mox est illuminatus. Filium quoque e Guadonis nobilissimi viri a daemone liberavit, et pristinae sanitati restituit. Hujus rei gratia in fide Catholica ab ipso beato viro est instructus: uxorque ejus diu paralytico morbo percussa, illico sanata, omnibusque sana est reparata viribus. Ac per hoc villam quam suo jure hereditario, f Vocitatum nomine, vendicabat, quae ab urbe Ambianensi quinque distabat millibus, illi perpetualiter cessit habendam, jureque privilegii possidendam. Ubi etiam ecclesiam construxit, et suo nomine dicavit.

14 Illo siquidem in tempore g Vimmacum aggrediens pagum, et in villam quam Theudericus famosissimus Rex, Augustam nomine, dederat, illic resedit: ibique quidam puerulus suae oblatus est praesentiae, qui erat surdus, officioque carebat loquelae, cujus os, frontem, vultumque, totum cum olei attractione benedixit; ac deinceps usum loquendi naturalem sine mora percepit: quem demum baptismatis lavacro purgavit, et h Ingaudium feliciter nominavit, imbuivit illius divino mentem flamine, verumque effecit Catholicum fide. Crescebat quotidie admiratio et fama B. Salvii: occurrebant populi, sanabantur infirmi, Christi gratiam, quam contulerat, dilatabat; nam per signa et orationes ejus multorum animae salvabantur. Coecos illuminabat crucis signaculo, paralyticorum membris pristinam reddebat sanitatem.

15 Factum est autem ut per aliquot dies vi febrium teneretur: qua ingravescente, tota pene civitas daemorum instinctu igne cremabatur: hac de re populi ad eum confluebant orantes se juvari, qui tribuens eis sudarium suum, jussit igni opponi, ad cujus praecipuum ignis confestim extinguitur, civitas salvatur, nociva daemorum potestas effugatur.

16 Tali denique cum gloria beati Confessoris Christi Salvii felix anima carnea mole v kal. Novembris soluta, Sanctorumque choris in caelo est sociata. Corpus vero ejus in ecclesia beatae Virginis Mariae est conditum. Sed crescente devotione fidelium, multorum jam curriculum annorum labentibus, Monasterio vico translatum; ibique digno cum honore, claris coruscantibus signis, decenter est exornatum: ubi meritis ejus obtinentibus beneficia consequuntur praestante coaeterno Patre cum Filio, sanctoque Spiritu, quorum Deitas in unitate regnat, et indivisibilis manet per infinita seculorum secula, Amen.

a Du Chesne Hautgarium. Menardus Acearium, et Acharium.
b De hac S. Firmini Martyris inventione, quae, ut dicemus, 13 Januarii celebratur, agens ad illius vitam 23 Septembris; ubi isthaec inter cetera: Ad palatium Theodori Regis repentinus intonuit nuntius. Atque cum hujusmodi sermo ad aures ipsius Principis, vel precellentissimae collateralitaneae suae Rodehildis Reginae perlatus fuisset; tunc ipsi ambo amore Christi, et Angelo pietatis repleti, oculos ac manus ad aethera suspendentes, coeperunt immensas Deo omnipotentis agere gratias, qui tali scilicet pignore ejus regni tempore hanc urbem Ambianensem dignatus est declarare, etc.

c Collitur S. Firminus Confessor 1 Septembris.

d Coluntur

In cives et civitatem beneficis.

Caeco visum restituit.

Energumenum sanat.

f et paralyticam.

g Item surdum ac mutum.

h

Ejus sudarium restinguitur incendium.

Moritur.

Coruscat miraculis.

a

Divinitus designatur Episcopus.

Inventus id munus suscipit.

Ejus mores.

Theodorico Regi est a consiliis.

Templum aedificat.

b Corpus S. Firmini transfert.

Item S. Firmini Confessoris, et SS. Acei, et Aceoli.

c

d Coluntur SS. Aceus et Acolus, sive Acius et Aciolus, 1 Maii.
e Ms. Belf. Gandonis. f Ms Belf. Vicitatus.

g Ita vs. nostram al. Vinimiacum. Du Chesne Vinmacum; et in Indice etiam Vinemacum.
h Ms. Aud. in gaudium feliciter nominavit.

DE S. EGWINO, EPISCOPO WIGORNIENSI, IN ANGLIA.

CIRCITER AN. DCXX. XI JANUARI. S. Egwini natalis.

Tertius Wicciorum, nunc Wigorniensis Ecclesie, Antistes fuit S. Egwinus, sive Eguinus, quibusdam Edwinus, aliis Eugenius dictus. Obiisse traditur III Kal. Januarii, quo tamen die nullis Divorum Fastis, præter quam Ephemeridibus Marianis Antonii Balinghemii nostri, ejus adscriptum nomen reperimus. At III Id. Januar. Galesinius et Molanus in Addit. ad Usuard. hæc habent: Wigornia in Anglia S. Egwini Episcopi et Confessoris. Addunt Wion, Dorganius, Menardus: doctrina et sanctitate conspicui. Martyrologium Anglicanum prolixiori eum encomio celebrat. Meminit et Ferrarius hoc die, ac rursus 9 Jan.

Vita.

2 Vitam ejus scripsisse traditur S. Brithwaldus Archiepiscopus Cantuariensis, illius æqualis de quo 9 Januarii egimus. Franciscus Godwinus fragmentum, quod infra dabimus, illius vita esse censet, quæ est a Brithwaldo composita; subdit enim: Hæc ille. At cum mentio isthic fiat ruinæ ecclesie Eveshamensis factæ temporibus Edgari, qui anno 959 ut vult Malmesburiensis, regnum adeptus est; qui potuit S. Brithwaldus, an. 731, mortuus ipso Godwino teste, id scripsisse. Possunt tamen priora transcripta esse ex ea vita, cujus auctor S. Brithwaldus dicitur fuisse. Quam hic damus, ea quoque multa commemorat post Brithwaldi ætatem gesta ex monumentis monasterii S. Pauli in Sonia silva, sive Rubæ vallis descripsimus, contulimusque cum Joannis Capgravi editione.

Qui alii de eo scripsere.

3 Meminerunt S. Egwini Willielmus Malmesburiensis lib. 4 de gestis Pontificum Anglorum, ubi hæc inter cetera: De quo (Egwino) quid miraculi sit, quod Beda tacuerit, nondum per me potui advertere, vel per alios addiscere: præsertim quod cum Kenredo Rege Merciorum, et Offa Rege orientalium Anglorum Romam iverit, quorum profectorem Historicus non siluit. Verumtamen quæcumque res hanc taciturnitatem imperaverit, constat eum tertium Wigorniensium Præsulem fuisse. Agit et de S. Egwino Mattheus Westmonasteriensis an. Christ. 712, Florentius Wigorniensis ann. 708, Ranulphus Cestrensis lib. 3, cap. 23, Harpsfeldius seculo 8, cap. 13 et 18. Clemens Reinerus in Disceptatione historica de antiquitate Benedictinorum in Anglia, tract. 1, sect. 1, § 11.

Scripta Egwini.

4 Scripsit Egwinus vitam S. Althelmi Schireburnensis Episcopi, ut 25 Maii dicemus. Fertur et alia quædam scripsisse, ut videre est apud Pitseum. An tamen quem scripsisse dicitur de suis apparitionibus librum, quemque de primordijs sui cœnobii, non ea duo privilegia sint, quorum unum in vita cap. 2, alterum infra refertur, haud facile dixerimus. Nam et S. Brithwaldi liber de origine Eveshamensis cœnobii, haud alius nobis videtur a vita S. Egwini. Joannes Balæus consueti mentiendi libidine scribit Egwinum Eveshamense cœnobium Kenredi Regis beneficio a fundamentis erexisse. Mox ut esset Wicciorum Episcopus... cum laboratum esset Romæ atque terrarum alibi, ut statuae in Christianorum templis ponerentur ac venerarentur, ...rem promovisse... Habebat enim, inquit, revelationes quasdam, imo, ut juramentis coram Constantino Romano Pontifice affirmaverat, apertas visiones... ut Mariae Deiparæ imaginem in sua ecclesia colendam exhiberet vulgo. Hæc ille. Consulito omitto quædam acerbissima maledicta, quibus, ceu elegantibus emblematis, narrationem suam videtur ornare voluisse, ne non satis bona fide ejurasse monachismum crederetur. At nec de imaginibus mota adhuc uspiam erat controversia vivente Constantino Papa, necdum Imperium adepto impio Isaurico Leone; nec de imagine

Balæus notatus.

Deiparæ erigenda factæ Egwino visiones; nec ut feret Episcopus, hæc excogitavit, qui undecim annis ante Kenredi principatum Episcopus jam erat. Alia missa facio, quæ, uti et hæc, omnium auctoritate scriptorum refutantur.

3 In ms. codice monasterii S. Laurentii de Dei custodia, ord. S. Benedicti, Congregationis Anglicanæ, hæc de S. Egwino antiphona et oratio habetur. Antiph. Sancte Præsul Egwine, solve vincula captivitatis nostræ, qui pro amore Christi ab Anglia usque ad Romam ferro compeditus perambulasti ad vincula S. Petri; et clavem compedis, quam in Anglia projecisti, in Roma ex ventre piscis recepisti. Vers. Ora pro, etc. Oratio: Omnipotens sempiternæ Deus, tribue nobis famulis tuis, per intercessionem B. Egwini Confessoris tui atque Pontificis, poscentibus veniam, quærentibus salutis viam, pulsantibus regni caelestis aulam, ut ad æternæ majestatis tuæ mansionem te adjuvante possimus pervenire. Per, etc.

Oratio de S. Egwino.

VITA. CAPUT I.

S. Egwini virtutes: studium penitentiae.

Temporibus Regum a Ethelredi atque b Kenredi, qui Merciorum regimen obtinuerunt, in territorio Wigorniensis extitit vir religiosus, nomine Egwinus, regali ex prosapia ortus. Qui in adolescentia positus, postposita secularis fastus ambitione, bonorumque temporalium jocunditate, paupertatem voluntariam propter Deum appetivit, et Ecclesiastico cultui diviniisque officiis se omnino mancipavit. Per singulos itaque ordinis Ecclesiastici gradus ad sacerdotium usque proventus, mox totam vitam suam in contemplatione divina convertit.

a b S. Egwini patria, genus:

sancte acta vita:

2 Ubi vero Wigorniensis Sedes orbata est c Pontifice, clamat Clerus, petit populus, beatum virum pro sanctitatis merito ad Episcopalem dignitatem sublimandum. Beatus autem Egwinus multum reluctans et renitens, consentiente cum Clero et populo Rege Ethelredo, imo rogante, et plurimum cogente, ad Episcopatum præfatæ urbis d assumptus est. Et statim divini verbi inclytus prædicator effectus, bonis actibus omni conamine operam dedit; tanto humilior, quanto altiori sublimatus erat officio, carus Deo et hominibus; ipsique Regi, prudentia, æquitate, et doctrina, consilio, omnique probitate, erat acceptus: pater orphanorum, sustentator viduarum, et desolatorum erat consolator. Potenter eos redarguebat, qui sanæ fidei resistebant, et leniter suavi Christi jugo colla submittentibus demulcebat. Pravis erat sermo ejus quasi stimulus, et quasi clavus in altum defixus; mansuetis quasi oleum apparebat. Populos novitur conversos, et gentilitatis adhuc plurimum sapientes, et errore vetusto in multis deceptos, illicitisque connubiis contra Christianam sectam involutos, a faucibus diaboli abstrahere cupiens, et ab errore et squallore vetustæ gentilitatis convertere desiderans, de talibus ad eos sæpe locutus est; de prædictis sceleribus et erroribus, atque illicitis copulationibus durissime eos increpans, et amplius talia agere interdicens, Deum ista damnare asseruit, tremendi judicii, et sempiternorum tormentorum crebris verborum tonitruis retundens lapidea corda, arguens, obsecrans, increpans in omni patientia et doctrina.

c Episcopatus:

d

laudabiles mores:

ferventes conciones.

3 Verum quia insanabilibus morbis plerumque officit medicina, e ab invidis et inimicis fidei sæva tempestas

e